

U P U T S T V O

o postupku priznavanja prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda u Bosni i Hercegovini

U skladu sa odredbama Pravilnika o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama (u daljnjem tekstu: Pravilnik), priznavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda vrši Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija) uz prethodno mišljenje Komisije za priznavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda u Bosni i Hercegovini.

Zahtjev za priznavanje prirodne mineralne i prirodne izvorske vode podnosi Agenciji, subjekat u poslovanju s hranom, odnosno proizvođač ili onaj koji prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu stavlja na tržište Bosne i Hercegovine.

Zahtjev za priznavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda podnosi se u formi kako je **propisano Aneksom V Pravilnika**.

U skladu sa članom 10. stav (2) Pravilnika, uz zahtjev za priznavanje prilaže se sljedeća dokumentacija:

- ✓ naziv i adresa proizvođača;
- ✓ za uvozne vode, naziv i adresa uvoznika;
- ✓ ime izvora;
- ✓ naziv proizvoda;
- ✓ ovjerena kopija Rješenja o dodijeljenoj koncesiji od nadležnog koncedenta;
- ✓ ovjerena kopija Rješenja nadležnog organa o ispunjenosti uslova za rad;
- ✓ rezultate izvršenih istraživanja i analiza iz aneksa I., II., III. i IV. Pravilnika; *(geoloških i hidroloških ispitivanja, fizičkih i fizičko-hemijskih ispitivanja, organoleptičkih, hemijskih ispitivanja, mikrobioloških ispitivanja na izvoru, farmakoloških, fizioloških i kliničkih ispitivanja)*

Izvještaji o ispitivanjima moraju sadržavati podatke o instituciji koja je provela ispitivanja (laboratorij i adresu laboratorija), naziv ili oznaku svake pojedine primijenjene metode uz naznaku tačnosti metode i vrste standarda iz Aneksa IV Pravilnika.

Osim navedenih metoda u Aneksu IV Pravilnika, mogu se koristiti i ostale međunarodno priznate i validirane metode.

Izvještaje o provedenim istraživanjima iz Aneksa Pravilnika provode i izdaju ispitne laboratorije koje ovlasti Vijeće ministara BiH, na prijedlog Agencije i ne smiju biti stariji od dvije godine.

Do davanja ovlaštenja ispitnim laboratorijama od strane Vijeća ministara BiH, instituti i zavodi za javno zdravstvo entiteta i Brčko Distrikta provode ispitivanja radi utvrđivanja usklađenosti prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda s propisanim uslovima.

U postupku priznavanja podnosilac zahtjeva dužan je predložiti i sljedeće dokaze:

- ✓ da objekat ima odgovarajuće kapacitete i opremu za rad koji namjerava obavljati u skladu s važećim propisima, da je objekat pogodan za održavanje higijene, da je uspostavljen preventivni postupak samokontrole, razvijen u skladu s principima sistema analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka i da se proizvodi koji se tu proizvode neće zagaditi na neki drugi način.

- ✓ Izjavu o primjeni tretmanskih ograničenja u skladu sa članovima 17. i 18. Pravilnika,
- ✓ izgled deklaracije za prirodnu mineralnu ili prirodnu izvorsku vodu,
- ✓ da su uslovi za eksploataciju, proizvodnju, punjenje i distribuciju u skladu sa Aneksom II Pravilnika

Postupak za priznavanje voda iz uvoza

Za prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu koja izvire u državi članici Evropske unije i koja je priznata u skladu s važećim propisima Evropske unije ne provodi se postupak priznavanja kako je određeno članom 10. Pravilnika. U tom slučaju potrebno je da podnosilac zahtjeva, uz popunjen zahtjev za priznavanje priloži službeni dokument kojim je vode priznao nadležni organ države u kojoj voda izvire.

- ✓ Svi priloženi službeni dokumenti u vezi s priznavanjem prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda koji se dostavljaju moraju biti napisani na jednom od jezika i pisama koji su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini i ovjereni od nadležnog organa države u kojoj voda izvire.

Za prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu koja izvire u državi koja nije članica Evropske unije provodi se postupak priznavanja propisan Pravilnikom.

- ✓ Postupak priznavanja određen članom 10. Pravilnika **ne provodi se** ukoliko za prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu koja izvire u državi koja nije članica Evropske unije, podnosilac zahtjeva priloži službeni dokument koji je izdao nadležni organ države članice Evropske unije kojim dokazuje da je prirodna mineralna, odnosno prirodna izvorska voda priznata i da se stavlja na tržište u nekoj od država članica Evropske unije, u skladu s propisima Evropske unije kojima se uređuje oblast prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda.
- ✓ Službeni dokumenti o priznavanju ne mogu biti stariji od dvije godine, a priznavanje voda prestaje važiti ako obnovljeni dokumenti nisu pravovremeno dostavljeni Agenciji.

Nadležnosti Komisije za priznavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda u Bosni i Hercegovini

- ✓ Nadležnosti Komisije su stručna ocjena zahtjeva za izdavanje Rješenja o priznavanju i razmatranje dokaza podnesenih od podnosioca zahtjeva, provjera nalaza predloženih parametara i parametarskih vrijednosti hemijskih i bioloških svojstava prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda, izdavanje mišljenja o podnesenom zahtjevu i podnošenje prijedloga za donošenje Rješenja Agenciji.
- ✓ U obavljanju svojih poslova Komisija je ovlaštena da pristupi svim uređajima, postrojenjima i pogonima za proizvodnju prirodnih mineralnih, prirodnih izvorskih i stonih voda. Komisija djeluje u skladu s principima objektivnosti, transparentnosti i ne diskriminacije
- ✓ Da bi neka voda bila priznata od strane Komisije kao prirodna mineralna ili prirodna izvorska voda, u skladu sa zahtjevima iz Pravilnika o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama, *mora biti zdravstveno ispravna i po svom sastavu zadovoljavati zahtjeve geoloških i hidroloških ispitivanja, fizičkih i fizičko-hemijskih ispitivanja, organoleptičkih svojstava, hemijskih ispitivanja, mikrobioloških ispitivanja na izvoru, farmakoloških, fizioloških i kliničkih ispitivanja.*

Rješenje o priznavanju

Sve prirodne mineralne i prirodne izvorske vode za koje budu podneseni zahtjevi za priznavanje i za koje, u postupku priznavanja, Komisija utvrdi da ispunjavaju uslove određene Pravilnikom, priznat će se od strane Komisije, a od strane Agencije biće izdana Rješenja o priznavanju, da je voda proizvedena, uskladištena i stavljena u promet u skladu sa odredbama Pravilnika.

U skladu sa mišljenjem Komisije Agencija podnosiocu zahtjeva izdaje Rješenje o priznavanju na period od pet godina od datuma priznavanja.

Agencija svakom odobrenom pogonu za proizvodnju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda dodjeljuje jedinstveni broj Registra odobrenih objekata, koji također potvrđuje da je i izvor vode registrirani na isti način u skladu sa odredbama Pravilnika o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama.

Subjekti u poslovanju s hranom koji su zadovoljili propisane zahtjeve i dobili Rješenje o priznavanju upisuju se u Registar Agencije.

Lista priznatih prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda objavljuje se u „Službenom glasniku BiH“ i na web-stranici Agencije, uz navođenje broja odobrenja, trgovačkog naziva, naziva proizvođača, a za uvozne vode - i naziva uvoznika te imena države proizvođača vode.

Obaveze subjekata u poslovanju s hranom

- ✓ Subjekat u poslovanju s hranom, kojem je izdato Rješenje, dužan je najmanje jednom godišnje prije punjenja, na vlastiti trošak, provesti provjeru usklađenosti vode koju eksploatira s propisanim zahtjevima u dijelu koji se odnosi na mikrobiološka i fizičko-hemijska svojstva propisana Pravilnikom.
- ✓ Ako proizvođač ili nadležna inspekcija utvrde da kvalitet prirodne mineralne i prirodne izvorske vode i uslovi pod kojim se one eksploatiraju, proizvode ili pune nisu u skladu s Pravilnikom, proizvođač je dužan obustaviti eksploataciju, odnosno nadležna inspekcija nalaže obustavu proizvodnje i punjenja prirodne mineralne i prirodne izvorske vode do otklanjanja nedostataka.
- ✓ U slučaju da nadležni inspeksijski organi trajno ili privremeno zabrane iskorištavanje izvora prirodne mineralne i prirodne izvorske vode, subjekat u poslovanju s hranom dužan je o tome odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana izdavanja zabrane, obavijestiti Agenciju.
- ✓ Uz obavještenje prilaže se dokument kojim se zabranjuje eksploatacija koji mora sadržavati razlog zabrane iskorištavanja.
- ✓ Postrojenja za proizvodnju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda obavezna su da vode evidencije o datumu uzorkovanja, vrsti uzorkovanog proizvoda, šifri proizvoda i rezultatima analize.
- ✓ Sve evidencije o uzorkovanju i analizama čuvaju se u pogonima za proizvodnju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda do vremena predviđenog za produženje Rješenja.
- ✓ Sva tražena dokumentacija se, na zahtjev, mora dati na uvid u slučaju službenih kontrola.

- ✓ Provjeru izvora s ciljem utvrđivanja zadovoljavanja uslova propisanih Pravilnikom provode nadležni organi službenim kontrolama u skladu sa svojim nadležnostima i ovlaštenjima.
- ✓ Provjera se obavlja povremeno i nakon izdatog Rješenja u okviru praćenja i nadzora nad primjenom Pravilnika.
- ✓ Agencija, nadležni entitetski inspektorati i Inspektorat Brčko Distrikta dužni su preduzimati sve potrebne mjere da bi se osigurale službene kontrole i redovno praćenje kvaliteta prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda namijenjenih za konzumaciju, kako bi se provjerilo da li prirodne mineralne i prirodne izvorske vode ispunjavaju sve uslove propisane Pravilnikom, a posebno parametre i parametarske vrijednosti koje su uspostavljene u skladu s Aneksima.
- ✓ Za produženje Rješenja potrebno je Agenciji podnijeti zahtjev najkasnije šest mjeseci prije isteka roka od pet godina od dana njegovog donošenja.
- ✓ Uz zahtjev za produženje Rješenja prilažu se izvještaji o ispitivanjima izvora (fizička, fizičko-hemijska i mikrobiološka ispitivanja).
- ✓ Izvještaji ne smiju biti stariji od dvije godine.
- ✓ Na prijedlog Komisije, Agencija u postupku produžavanja Rješenja može zahtijevati i druge propisane izvještaje.
- ✓ U slučaju naknadno utvrđene nepravilnosti u postupku priznavanja voda, Komisija može predložiti Agenciji ukidanje ili privremeno stavljanje van snage izdatog Rješenja.
- ✓ U slučaju privremenog stavljanja van snage već izdatog Rješenja, određuje se rok u kojem se moraju dostaviti tražene dopune, a ako se do tog roka ne dostave, Rješenje se ukida.
- ✓ Ukinuta rješenja se također objavljuju u „Službenom glasniku BiH“ i na web-stranici Agencije.
- ✓ U slučaju da se zahtjev za produženje Rješenja podnese nakon isteka roka od pet godina od dana donošenja, u potpunosti se ponavlja postupak priznavanja prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda.

Praćenje i službene kontrole

- ✓ Provjeru izvora s ciljem utvrđivanja zadovoljavanja uslova propisanih Pravilnikom provode nadležni organi službenim kontrolama u skladu sa svojim nadležnostima i ovlaštenjima.

- ✓ Provjera se obavlja povremeno i nakon izdatog Rješenja u okviru praćenja i nadzora nad primjenom Pravilnika.
- ✓ Agencija, nadležni entitetski inspektorati i Inspektorat Brčko Distrikta dužni su preduzimati sve potrebne mjere da bi se osigurale službene kontrole i redovno praćenje kvaliteta prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda namijenjenih za konzumaciju, kako bi se provjerilo da li prirodne mineralne i prirodne izvorske vode ispunjavaju sve uslove propisane Pravilnikom, a posebno parametre i parametarske vrijednosti koje su uspostavljene u skladu s Aneksima.